

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
TÜRKİYE İKLİM AKILLI VE REKABETÇİ TARIMSAL BÜYÜME PROJESİ
(PROJE NO: P175011)

Adana, Elazığ, Erzurum, İstanbul, İzmir, Konya ve Samsun İllerinde Kurulması Planlanan 2 (iki) adet BSL 2 ve 1 (bir) adet BSL3 Laboratuvarlarına İlişkin Yükleniciler için Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme Raporu, Paydaş Katılım Planı ve Yönetim Planları Hazırlanması İşi için Danışmanlık Hizmeti Alımı

İŞ TANIMI

Proje Bileşeni / Bölümü:	Bileşen 2 Etkili hastalık gözetimi, teşhisi ve kontrolü için hayvan sağlığı kapasitesinin geliştirilmesi
Proje Alt-bileşeni/bölümü:	Alt bileşen 2.1 Hayvan sağlığı enstitülerinin kapasitesinin güçlendirilmesi
Satın Alma Plan No:	CS.GKGM.CS.2.1-07
İşin Adı/Görev Başlığı:	Adana, Elazığ, Erzurum, İstanbul, İzmir, Konya ve Samsun İllerinde Kurulması Planlanan 2 (iki) adet BSL 2 ve 1 (bir) adet BSL3 Laboratuvarlarına İlişkin Yükleniciler için Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme Raporu, Paydaş Katılım Planı ve Yönetim Planları Hazırlanması İşi için Danışmanlık Hizmeti Alımı
İşin Amacı/Görev Amaçları:	Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal Çerçevesi (ÇSÇ) uyarınca, Alt Bileşen 2.1 kapsamında gerçekleştirilecek olan Adana, Elazığ, Erzurum, İstanbul, İzmir, Konya ve Samsun İllerinde kurulması planlanan 2 (iki) adet Biyogüvenlik Seviyesi 2 olan (BSL 2) ve 1 (bir) adet Biyogüvenlik seviyesi 3 olan (BSL3) Laboratuvarlarına ilişkin çevresel ve sosyal risk sınıflandırması "Önemli" olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede, Dünya Bankası ÇSÇ ve uluslararası iyi endüstri uygulamaları göz önüne alınarak ayrıntılı bir Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi yapılması gerekmektedir. Yapılacak olan Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi çalışması sonucu bir Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi Raporu, bir Paydaş Katılım Planı ve yükleniciler için alt yönetim planlarının Danışman tarafından geliştirilmesi amaçlanmaktadır.
İşin/Görev süresi:	150 (yüzelli) takvim günü
Alım/Danışmanlık Türü:	Danışmanlık Hizmetleri
Satın alma/Seçim Yöntemi:	Danışmanın Niteliklerine Dayalı Seçim Yöntemi (CQS)
Ön İnceleme:	Hayır
Rapor vereceği kurum (Uygulayıcı Kurum):	TC Tarım ve Orman Bakanlığı, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Proje Uygulama Birimi

A. ARKA PLAN

Dünya Bankası kredisi ile desteklenen ve T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB) tarafından yürütülen Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi (TUCSAP), sürdürülebilir ve rekabetçi bir tarım sektörünü desteklemek, ülkenin çeşitli illerinde iklime uyumlu teknolojilerin ve uygulamaların kullanılmasını teşvik etmek amacıyla hayata geçmektedir.

Finansman kaynağının ulusal ve uluslararası onay aşamalarının ardından, TOB-Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü (ABDGM) bünyesinde oluşturulan Proje Koordinasyon Biriminin (PKB) kurulumu ve uzmanların istihdamı aşamaları tamamlanarak, proje Ocak 2023 tarihi itibarıyla çalışmalarına başlamıştır.

Projenin amacı: Tarım sektöründe sürdürülebilir ve rekabetçi bir büyümeye zemin sağlamak için kapasitenin güçlendirilmesi ve iklim akıllı yaklaşımların teşvik edilmesidir.

Proje Bütçesi:	341.270.000 \$ (304,800,000 €)
Finansman:	Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD)
Uygulama Dönemi:	2022-2028
Yatırım Programı:	15 Ocak 2022 tarihli Resmî Gazete
İkraz Anlaşması İmza Tarihi:	16 Mayıs 2022
Yürürlüğe Giriş Tarihi:	6 Eylül 2022

TUCSAP proje faaliyetleri 4 ana bileşen çerçevesinde yürütülecektir:

Bileşen 1: Tarımsal Veri Altyapısının Güçlendirilmesi

Bu bileşen kapsamındaki faaliyetler, sürdürülebilir planlama ve yönetimini geliştirmek için, Türkiye'nin toprakları ve doğal arazi sermayesi ile ilgili bilgi boşluklarını kapatmaya odaklanarak, sektörel kapasitenin güçlendirilmesini destekleyecektir.

Çalışmalar, uygulamada iki alt-bileşen üzerinden gerçekleşecektir;

- Alt-bileşen 1.1: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (TRGM) tarafından uygulanacak olan toprak sağlığı ve arazi kullanım planlamasının/yönetiminin geliştirilmesine yönelik olarak bilgi açıklarının azaltılması çalışmaları,
- Alt-bileşen 1.2: Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü (BTGM) tarafından uygulanacak olan sektörel bilgilerin toplanmasına ve yönetimine ilişkin TOB dijital modelinin desteklenmesi.

Bileşen 2: Hayvan Sağlığı Enstitülerinin Kapasitesinin Artırılması

İklim değişikliği, hayvanların hastalıklara karşı duyarlılığını artırır ve hastalık konakçıların, vektörlerinin ortaya çıkışını ve çoğalmasını etkiler. İşbu bileşen kapsamında, hayvan hastalıklarının erken teşhisi ve etkili hastalık sürveyansı ve kontrolü için, Bakanlık ilgili birimlerinin kapasitesinin güçlendirilmesi konusunda Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünü (GKGM) destekleyecektir.

Bu bileşen çalışmaları iki faaliyeti destekleyecektir;

- Alt Bileşen 2.1: Hayvan sağlığı enstitülerinin kapasitesinin güçlendirilmesi,
- Alt Bileşen 2.2: Hayvanlarda bulaşıcı ve vektör kaynaklı hastalıklar ve zoonozlar için veteriner tıbbi ürün kontrollerinin güçlendirilmesi ve iyileştirilmesi.

Bileşen 3: Kaynak Verimliliği ve İklim Direncine Yönelik Yatırımlar

Üçüncü bileşen, İklim Akıllı Tarım (İAT) teknolojilerinin ve uygulamalarının yanı sıra, Araştırma, Geliştirme ve Yenilik (AGY) çabalarının yayılmasını, doğrulanmasını ve benimsenmesini destekleyecektir.

Çalışmalar dört alt bileşen üzerinden gerçekleştirilecektir;

- Alt Bileşen 3.1: TRGM tarafından uygulanacak olan bahçe bitkileri üretiminde iklim direncinin, verimliliğin ve kaynak kullanım etkinliğinin güçlendirilmesi (Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri kapsamında jeotermal ısıtım sera altyapısına yönelik kümelenmiş yatırımları faaliyete geçirmek),
- Alt Bileşen 3.2: TRGM tarafından uygulanacak olan ve ilgili ürünlerde İAT teknolojilerinin/uygulamalarının benimsenmesini teşvik etmek,
- Alt Bileşen 3.3: TRGM tarafından uygulanacak su kirliliği ve sera gazı emisyonları üzerindeki hayvansal üretimden kaynaklanan baskıların azaltılması,
- Alt Bileşen 3.4: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) tarafından uygulanacak olan İAT'ı destekleyecek araştırma ve yenilikler.

Bileşen 4: Proje Yönetimi, İzleme ve Değerlendirme

Bu bileşen altındaki faaliyetler, tüm proje yönetimi fonksiyonlarını destekleyecektir. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nde bir PKB ve TRGM, BTGM, TAGEM ve GKGM bünyesindeki Proje Uygulama Birimleri (PUB) kurulması yoluyla çalışmalar başlamıştır.

Bileşenlerin ortak paydası olarak, proje çalışmalarının her aşamasında etkili halkla ilişkiler, tanıtım ve iletişim çalışmaları da yürütülecektir.

Bu kapsamda genel kamuoyu ile tüm paydaşlara yönelik, “hedef kitleye odaklı” bilgi üretimi ve paylaşımı, farkındalık artırma ve paydaş katılım çalışmaları, basılı ve/veya elektronik tanıtım malzemeleri üretimi, geleneksel mecralar ve dijital (web, sosyal medya vb.) iletişim kampanyaları da yoğun olarak yürütülecektir.

TUCSAP çalışmalarından geniş anlamda, 80.000'den fazla çiftçi, hizmet sağlayıcı ve veteriner doğrudan yararlanacaktır.

“Doğrudan faydalanıcıların” yanı sıra, ilgili sektörel verilerin daha geniş bir paydaş kitlesinin kullanımına sunulması, iklim akıllı uygulamalar ve hayvan sağlığı hizmetlerinde sağlanacak iyileşmeler yoluyla, projenin ülke genelinde çiftçilerin ve işletmelerin faydalanabileceği daha geniş çaplı etkilerinin olması da beklenmektedir.

TUCSAP ile Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal Çerçevesinin İlişkisi

TUCSAP, Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal Çerçevesine (“ÇSC”) tabidir. ÇSC, bir Banka politikası ve 10 (on) Çevresel ve Sosyal Standarttan (“ÇSS”) oluşmakta olup, bunların 8'i (sekizi) TUCSAP ile ilişkili değerlendirilmiş olup, bunlar aşağıda verilmiştir.

- ÇSS1** Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi
- ÇSS2** İş ve Çalışma Koşulları
- ÇSS3** Kaynak Verimliliği ve Kirlilik Önleme ve Yönetimi
- ÇSS4** Toplum Sağlığı ve Güvenliği
- ÇSS5** Arazi Edinimi, Arazi Kullanımındaki Kısıtlamalar ve Gönülsüz Yeniden Yerleşim
- ÇSS6** Biyoçeşitliliğin Korunması ve Canlı Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi

ÇSS8 Kültürel Miras

ÇSS10 Paydaş Katılımı ve Bilgi Açıklaması

TUCSAP kapsamındaki faaliyetlerin çevresel ve sosyal risklerinin ve etkilerinin ön değerlendirmesi ve yönetim süreçlerinin tanımı için bir dizi çevresel ve sosyal belge hazırlanmış olup, bunlar aşağıda verilmiştir.

Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi (“ÇSYÇ”)

Yeniden Yerleşim Çerçevesi (“YYÇ”)

Paydaş Katılım Planı (“PKP”)

İşgücü Yönetim Prosedürleri (“İYP”)

Bu danışmanlık işi kapsamında yapılacak tüm değerlendirmeler ve değerlendirmelere bağlı çıktılar, Dünya Bankası’nın ÇSC’inde verilen gerekliliklere, Dünya Bankası Grubunun Genel ve Sektörel Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kılavuzlarına, Dünya Bankası Grubunca yayımlanmış iyi uygulama kılavuzlarına ve yerel mevzuat gereklerine uyumlu olacak ve uluslararası iyi endüstri uygulamaları ve TUCSAP için hazırlanmış çevresel ve sosyal belgeler gözetilerek yapılacaktır.

B. TANIMLAR

TUCSAP	Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi
Proje Uygulama Birimi (“PUB”)	T.C. Tarım Orman Bakanlığı, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü uhdesinde oluşturulan proje birimi
Proje Koordinasyon Birimi (“PKB”)	T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü uhdesinde oluşturulan proje birimi
ÇSC	Dünya Bankası’nın Çevresel ve Sosyal Çerçevesi
ÇSS	Dünya Bankası’nın Çevresel ve Sosyal Standartları
ÇSED	Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi
ÇSYÇ	Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi
YYÇ	Yeniden Yerleşim Çerçevesi
PKP	Paydaş Katılım Planı
İYP	İşgücü Yönetim Prosedürleri
ÇSG	Çevre, Sağlık ve Güvenlik
Genel ÇSG Kılavuzları	Dünya Bankası Grubunun Genel Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kılavuzları
Sektörel ÇSG Kılavuzları	Dünya Bankası Grubunun Sektörel Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kılavuzları
GKGM	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
VKE	Veteriner Kontrol Enstitüsü
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
Ç&S	Çevre ve Sosyal
TOB	Tarım Orman Bakanlığı

Yerel mevzuat	Güncel Türkiye Mevzuatı
DB	Dünya Bankası

C. İŞİN AMACI

Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB) Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü (GKGM) bünyesinde 9 (dokuz) adet Veteriner Kontrol Enstitüsü (VKE) bulunmaktadır. TUCSAP Projesi kapsamında 7 (yedi) adet VKE bünyesinde her enstitü için 2 (iki) adet BSL2 Laboratuvarı ve 1 (bir) adet BSL3 Laboratuvarı olmak üzere toplam 21 adet laboratuvar kurulması planlanmaktadır. TOB, Adana, Elazığ, Erzurum, İstanbul, İzmir, Konya ve Samsun illerinde kurulması planlanan laboratuvarların potansiyel çevresel ve sosyal riskleri ve etkileri değerlendirmek ve uygun azaltma önlemlerini tespit etmek için gerekli çevresel ve sosyal etki değerlendirme çalışmalarını yürütmek için danışmanlık hizmeti almayı planlamaktadır. Dünya Bankası ÇSÇ'si ve ÇSYÇ uyarınca, Alt Bileşen 2.1 kapsamında gerçekleştirilecek olan 7 (yedi) adet VKE bünyesinde her enstitü için 2 (iki) adet BSL2 Laboratuvarı ve 1 (bir) adet BSL3 Laboratuvarı kurulmasına ilişkin çevresel ve sosyal risk sınıflandırması “Önemli” olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede, Dünya Bankası'nın ÇSÇ'sinde verilen gerekliliklere, Dünya Bankası Grubunun Genel ve Sektörel Çevre, Sağlık ve Güvenlik Rehberlerine, Dünya Bankası Grubunca yayımlanmış iyi uygulama rehber notlarına ve yerel mevzuat gereklerine uyumlu olacak şekilde ve uluslararası iyi endüstri uygulamaları ile TUCSAP için hazırlanmış çevresel ve sosyal belgeler gözetilerek bir Çevresel Sosyal Etki Değerlendirmesi (ÇSED) çalışması yürütülmesi gerekmektedir.

D. İŞİN KAPSAMI

ÇSED çalışması kapsamı

Danışmanlık işi kapsamında; Adana, Elazığ, Erzurum, İstanbul, İzmir, Konya ve Samsun illerinde kurulması planlanan 2 (iki) adet BSL 2 ve 1 (bir) BSL3 Laboratuvarlarına ilişkin Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme Raporu hazırlanması için inşaat ve işletme dönemlerini kapsayacak şekilde Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme çalışması yürütülecektir. Çalışmanın ana hatları bunlarla sınırlı olmamakla birlikte şu şekildedir:

Danışman, masa başı çalışmaları, saha araştırmaları, mevcut durum değerlendirmeleri ve etkilenen topluluklarla varsa derinlemesine istişareler yoluyla çevresel ve sosyal çalışmaları yürütecektir.

7 (yedi) ayrı ilde VKE kampüs alanlarında yapılacak 2 (iki) adet BSL 2 ve 1 (bir) adet BSL3 Laboratuvarlarına ilişkin yer/konum bilgileri aşağıda yer almaktadır:

Tablo 1: 7 (yedi) ile ait İnşaat Alanı Konum Bilgileri

İl	İlçe	Mahalle	Ada	Parsel	Alan (m ²)
Adana	Çukurova	Kurttepe	5865	1	34967,00
Erzurum	Yakutiye	Muratpaşa	14298	3	30441,03
Elazığ	Merkez	Üniversite	171	3	157035,41
Konya	Meram	Alavardı	39698	4	19703,00
Samsun	Atakum	Yeşildere	4034	1	22812,14
İstanbul	Pendik	Batı	8642	1	62067,13
İzmir	Bornova	Erzene	187	21	27635,29

Kaynak: TOB, TUCSAP Projesi

Adana, Elazığ, Erzurum, İstanbul, İzmir, Konya ve Samsun illerinde kurulması planlanan 2 (iki) adet BSL 2 ve 1 (bir) adet BSL3 Laboratuvarlarına ilişkin yapılacak mevcut ve gelecekteki durum değerlendirmesi kapsamında, kampüs içerisinde gerçekleştirilecek ÇSED çalışmasının ve kaynaklanacak etkilerin kapsamının sınırlı olacağı öngörülmektedir. Bu laboratuvarlarda paraziter, bakteriyel ve viral hastalık etkenleri ile işletme aşamasında çalışmaya başlanacaktır. Hayvan hastalıklarını teşhis amaçlı kullanılacak olan bu laboratuvarlar HVAC, sıvı ve katı atık dekontaminasyon üniteleri gibi yardımcı ünitelere sahip olacaktır. Laboratuvar faaliyetleri kapsamında uygulanacak olan ana güvenlik önlemleri WOA ve WHO biyogüvenlik ve biyogüvenlik düzenlemelerine uygun olacaktır. Bu itibarla, hava kalitesi kapsamında inşaatlar için 24 saatlik PM10 ölçümü ve 24 saatlik gürültü ölçümü gerçekleştirilmesine gerek duyulmamaktadır.

Veteriner Kontrol Enstitülerinde Dünya Bankası ilişkili tesis tanımına uyan “Yakma Fırını” yer almaktadır. Erzurum ilinde yakma fırını mevcutta bulunmamaktadır ve başka bir alanda yapımı planlanan Laboratuvarlar için tahsis edilen inşaat alanında yapımı gerçekleştirilecektir. Diğer illerde mevcut fırının iyileştirilmesi veya yeniden yapımı ihtiyaç analizi sonucunda belirlenecektir.

Danışman, paydaş haritalamalarına dayalı olarak, ÇSED'nin çalışma kapsamı hakkında ve ÇSED Raporunun hazırlanmasından sonra paydaşlarla ÇSED bulguları hakkında istişare etmek için halka açık Paydaş Katılım Toplantısı(ları) düzenleyecektir. Bu toplantılar, her paydaş grubuyla ÇSED'nin çalışma kapsamı hakkında ve ÇSED Raporunun hazırlanmasından sonra ise, ÇSED bulguları hakkında istişare etmek için düzenlenecektir. Toplantı sayısı en az 7 (7 ilin her birinde bir tane olmak üzere) olacaktır, ancak bu toplantı sayısı her paydaş grubu üzerindeki potansiyel risklere ve etkilere göre belirlenecektir.

ÇSED çalışması ile ilgili raporlama

ÇSED Ekibi, ÇSED çalışması kapsamında görevlendirilen ekibiyle (kendi ekibinin yanı sıra diğer uzmanlar ve üniversitelerden başka uzmanlar da dahil olmak üzere) birlikte aşağıda listelenen raporları hazırlayacaktır.

1. Kapsamlaştırma Raporu
2. Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme (ÇSED) Raporu (Çevresel ve Sosyal Yönetim Planları (ÇSYP'ler) raporun bir parçası olarak hazırlanacaktır.). Gerekğinde ve sorunun kapsamına bağlı olarak, ÇSYP, bunlarla sınırlı olmamak üzere, aşağıdaki alanlarda entegre yönetim planlarını içerebilir:

Gerekğinde ve konunun kapsamına bağlı olarak ÇSYP, aşağıdakilerle sınırlı olmamak üzere aşağıdaki alanlarda entegre yönetim planlarını içerir:

- Kimyasal ve Tehlikeli Madde Yönetim Planı
- Hava Kalitesi ve Ses Yönetim Planı
- Atık ve Atıksu Yönetim Planı (Laboratuvar/Tıbbi Atık Yönetim Planı dahil)
- İnsan Kaynakları Yönetim Planı
- Toplum Sağlığı ve Güvenliği ve Güvenlik Yönetim Planı
- İş Sağlığı ve Güvenliği Planı
- Kaynak Etkinliği ve Kirlilik Önleme Planı
- Acil Durum Müdahale ve Eylem Planı
- Güvenlik Yönetim Planı

Yukarıda belirtilen planlar, inşaat ve işletme aşamaları için ayrı ayrı hazırlanacaktır.

Kapsamlaştırma Raporu kapsamında ÇSED Raporunda yapılacak çalışmaların (proje için kullanılacak alan, proje etki alanı, proje kapsamındaki faaliyetler, oluşması muhtemel çevresel ve sosyal riskler ve etkiler,

paydaş haritaları ve buralarda yapılacak anket çalışması dâhil tüm sosyal çalışmalar hakkında bilgi, ölçüm/analiz yerleri, ölçülecek parametreler ve planlaması vb.) 20 sayfayı geçmeyecek bir planlamanın sunulması beklenmektedir. Kapsamlaştırma aşamasında risk ve etkiler için alınacak önlemlerin açıklanması beklenmemektedir.

Danışmanın, yukarıda listelenen çevresel ve sosyal çalışmalar ile ilgili belgeleri [Dünya Bankası'nın ÇSÇ'sine, Dünya Bankası Grubunun Genel ve Sektörel Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kılavuzlarına](#), Dünya Bankası Grubunca yayımlanmış iyi uygulama kılavuzlarına ve Türkiye'deki mevcut ilgili kanun ve yönetmeliklere, uluslararası iyi endüstri uygulamalarına, TUCSAP için hazırlanmış çevresel ve sosyal belgelere uyumlu olarak geliştirecektir.

ÇSED Raporu için Gösterge Niteliğindeki Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme Raporu kapsamı Dünya Bankası'nın ÇSÇ'sine ve TUCSAP ÇSYÇ'sine göre **Ek-1 Gösterge Niteliğindeki Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme (ÇSED) Raporu Kapsamı**'nda verilmiştir.

ÇSED Raporu içerisinde sunulacak olan Çevresel ve Sosyal Yönetim Planları , (i) bunlarla sınırlı olmamakla birlikte, çevresel ve sosyal konuları, çevresel ve sosyal etki ve riskleri, (ii) ilişkili proje aşamasını, izlenecek parametreleri, bunların nerede izleneceğini, nasıl ve/veya hangi yöntem ile izleneceğini, izleme/raporlama süresi ve/veya sıklığını, parametrenin neden izlendiğini, temel performans göstergelerini, bu göstergeler ile ilgili hedefleri, sorumlu tarafları ve maliyet düzenlemelerini tanımlayan tablolaştırılmış izleme planını içerecektir. Gösterge Niteliğindeki ÇSYP kapsamı Dünya Bankası ÇSÇ'sine ve TUCSAP ÇSYÇ'sine göre **Ek-2 Gösterge Niteliğindeki Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP) Kapsamı**'nda verilmiştir. Faaliyet süresince ÇSYP'nin etkili bir şekilde yürütülmesi için ÇSYP içerisinde, uygulanacak her bir önlem ve eylemin, bunlarla ilgili kurumsal sorumlulukların, maliyetlerin tek tek ve açık bir şekilde belirtilmesi gerekmektedir. Belirlenen maliyetler projenin genel planlamasına ve tasarım bütçesine dahil edilecektir.

Danışman, yukarıda bahsi geçen çevresel ve sosyal çalışmaların ve dokümanların hazırlanmasında ÇSS gerekliliklerine tamamen uyacaktır. ÇSED kapsamında dikkate alınması beklenen ÇSS'ler aşağıda özetlenmektedir.

Çalışanlar ve topluluklar için önemli riskleri yönetmek amacıyla, ESIA Danışmanı, BSL-2 ve BSL-3 tesislerinin sertifikasyonu ve akreditasyonu ve denetimi için önerilen bu sistemin ayrıntılı bir incelemesini yapacaktır. Böyle bir incelemenin bulguları, ÇSED içerisinde diğerlerinin yanı sıra şunları ele alması gerekir: laboratuvarın sertifikalandırılacağı standart(lar); sertifika sürecini yürütmek üzere akredite edilen kuruluşlar (veya bağımsız uzmanlar söz konusu olduğunda, bu uzmanların karşılaması gereken nitelikler); sertifika sürecinin ayrıntılı adımları ve unsurları, örneğin ilk sertifikanın geçerlilik süresi, yıllık yenileme ve ara denetimler için gereklilikler, vb. Bu nedenle, ESIA ekibinin çalışma düzenlemelerini tasarım ekibinin sonuçlarıyla yakından uyumlu hale getirmesi, tasarım standartlarının, ekipman özelliklerinin, güvenlik önlemlerinin (Operasyon ve Bakım Aşaması sırasında) vb. ciddi şekilde dikkate alınmasını ve çalışma planlarının buna göre yönlendirilmesi gerektiğini garanti altına alması gerekir.

Son olarak, Danışman tarafından hazırlanacak ÇSED, izlenecek sertifikasyon ve akreditasyon sürecini tanımlamalı ve BSL-3 tesisinin akreditasyonu ve denetimi için önerilen sistemin ayrıntılı bir incelemesini içermelidir. Bu inceleme, diğerlerinin yanı sıra şunları ele almalıdır: laboratuvarın sertifikalandırılacağı standart(lar); sertifikasyon sürecini yürütmek üzere akredite edilen kuruluşlar; sertifikasyon sürecinin ek unsurları veya ayrıntıları (örneğin, ilk sertifikasyonun geçerlilik süresi, yıllık yenileme ve ara denetimler için gereklilikler ve süreç).

ÇSS1 Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetilmesi

Potansiyel çevresel ve sosyal riskler, inşaat ve işletme faaliyetleri ile ilişkilidir. İnşaat döneminde gürültü, titreşim, toprak kaybı ve erozyon, hava emisyonları, atık oluşumu, kimyasallar ve tehlikeli maddelerin kullanımı kaynaklı toprak kirliliği ve koku, ve genel toplum sağlığı/güvenliği riskleri yer alabilir. İş sağlığı ve güvenliği başlığı altında yüksekte çalışması, elektrik, kimyasallar, ekipman/makine tehlikeleri, kayma/düşme riskleri söz konusu olabilir. İşletme döneminde ise biyogüvenlik yönetimi, fırınlardan kaynaklı hava kalitesi ve koku yönetimi, atık yönetimi, su kalitesi, gürültü, toplum sağlığı ve güvenliği, yangın güvenliği dahil iş sağlığı ve güvenliği sürdürülebilir kaynak yönetimi çevresel anlamda değerlendirilmesi gereken konulardan bazılarıdır.

Çevresel ve sosyal değerlendirmelerde sosyal riskler ve etkiler de dikkate alınacaktır. Bunlar arasında, dezavantajlı ve hassas durumdaki gruplar üzerindeki etkiler, inşaat ve işletme çalışmaları sırasındaki toplum sağlığı ve güvenliği riskleri, topluluklara işgücü akışı (özellikle kadınlar ve genç kızlar), proje faydalarının sağlanmasında gruplar arasında ayrımcılık riski, işçilerin sağlık, güvenlik ve refahı üzerindeki etkiler ile kültürel miras niteliğindeki sahalar üzerindeki riskler sıralanabilir.

ÇSS2 İşgücü ve Çalışma Koşulları

Proje çalışanları; doğrudan istihdam edilen işçileri, sözleşmeli işçileri ve ana tedarik işçilerini kapsar. Türkiye çok sayıda ILO sözleşmesine taraftır ve bunlar ÇSS2 gereklilikleri ile uyumludur. Ülkenin Çalışma Kanunu ayrımcılık yapmama, sendikalaşma özgürlüğü, asgari çalışma yaşı ve asgari ücret, çocuk işçiliği ve zorla çalıştırma, işçi sağlığı ve iş güvenliği ve ihtilaf çözümü ile ilgili hükümler içermektedir. Çocuk işçiliği ve zorla çalıştırma ile ilgili riskler bu projede öngörülmemektedir. ÇSED, iş yerinde cinsel taciz veya iş yerinde fırsat eşitliği ilkesinin ihlali gibi riskleri tespit etmeyi ve önleyici birtakım tedbirler önermeyi amaçlayacaktır. ÇSED kapsamında bu risk kategorisine uygun ve Dünya Bankası'nın toplumsal cinsiyet bazlı taciz ve istismara yönelik kılavuzuna¹ göre önlemler belirlenecektir:

Hazırlanacak İşgücü Yönetim Planları ve İş Sağlığı ve Güvenliği Planları, Dünya Bankası Grubu ÇSG Kılavuzları, ulusal mevzuat/standartlar ve daha özel uluslararası kabul görmüş standartlar (Danışman tarafından önerilecek ve PKB ile kararlaştırılacak) uyarınca hazırlanacak ve Davranış Kuralları beraberinde ÇSYP'ye dâhil edilecektir.

Dünya Bankası Grubu EHS Kılavuzları, ulusal mevzuat/standartlar ve daha spesifik uluslararası kabul görmüş standartlar (Danışman tarafından önerilecek ve PCU ile mutabık kalınacak) doğrultusunda hazırlanacak İş Sağlığı ve Güvenliği Planları ve TUCSAP İşgücü Yönetim Planı doğrultusunda hazırlanacak İş Sağlığı ve Güvenliği Planları hem inşaat, hem işletme hem de bakım aşamalarını kapsayacak olup Davranış Kuralları ile birlikte ÇSYP'ye dahil edilecektir. Bu planlarda uluslararası düzenlemelere uygun olarak, personelin hastalık etkenleri yönü ile korunması amacıyla biyogüvenlik ve biyoemniyet tedbirleri işletilecektir.

Danışman, çevresel ve sosyal değerlendirmeler kapsamında iş ve çalışma koşulları, çalışan sağlığı ile iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili riskleri dikkate alacaktır.

ÇSS3 Kaynak Etkinliği ve Kirliliğin Önlenmesi ve Yönetilmesi

Faaliyetin kirlilik ile ilgili olabilecek önemli riskler; biyogüvenlik yönetimi, atık ve su yönetimi, kimyasal ve biyolojik atık yönetimi, inşaat ve işletme faaliyetlerinin hava kalitesine olumsuz etkisi ve gürültü/titreşim

¹ <http://documents.worldbank.org/curated/en/399881538336159607/Environment-and-Social-Framework-ESF-Good-Practice-Note-on-Gender-based-Violence-English.pdf>

seviyelerinin yüksekliği ile ilgilidir. Öngörülen bu etkiler ÇSED ve ilgili yönetim planları kapsamında ayrıntılı bir şekilde analiz edilerek değerlendirilecektir.

ÇSS4 Toplum Sağlığı ve Güvenliği

BSL2 ve BSL3 laboratuvar yapımlarının planlama, inşaat ve işletme döneminde farklı riskleri barındıracağı öngörülmektedir.

Proje ile ilgili olarak dikkate alınması gereken ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere temel çevresel hususlar şunlardır: (1) laboratuvar reaktiflerinin ve bulaşıcı numunelerin depolanması ve kullanımı ve laboratuvar ekipmanının kullanımı, tıbbi/laboratuvar atıklarının yönetimi, sağlık çalışanlarının İSG/kişisel korunması ve toplum güvenliği dahil olmak üzere BSL-2 ve BSL-3 laboratuvarlarının işletilmesi ile ilgili hususlar ve (2) projede ekipmanın inşası ve kurulumu ile ilgili çevresel ve sosyal riskler. Yukarıda, madde 1’de belirtilen risklerle ilgili olarak WHO ve WOAİ biyogüvenlik ve biyoemniyet düzenlemeleri işletilecektir. Bu çerçevede işletim ve bakım aşamalarında, personel ve ziyaretçiler gibi paydaşların sınırlı erişimi, ilgisiz kişilerin erişiminin kısıtlanması, ziyaretlerin sadece önceden belirlenmiş düşük riskli alanlarda gerçekleştirilmesi, ziyaret öncesinde eğitim gibi önlemler öngörülmektedir.

Danışman, planlama safhasında her bir inşaatın bulunduğu alana göre hassas reseptörleri belirleyecek olup inşaat ve işletme aşamalarının toplum sağlığı ve güvenliği üzerindeki etkilerini, ilişkili azaltma tedbirlerini, izleme ve raporlama gerekliliklerini ÇSED çalışmaları kapsamında tespit edecek ve Dünya Bankası ÇSG Kılavuzları, ulusal mevzuat/standartlar ve daha özel uluslararası kabul görmüş standartlar uyarınca ilgili raporlamaları yapacaktır. İşletme döneminde, fırının neden olduğu hava kalitesi ve koku yönetimi, atık yönetimi gibi çevresel anlamda değerlendirilmesi gereken konulardan bazılarıdır. ÇSED kapsamında PM10 ölçümü veya gürültü ölçümü yapılmayacaktır.

Bu çalışmalarda hem inşaat hem de işletme aşamaları için, taşkın, deprem, toprak kayması gibi doğal tehlikelerden kaynaklı sahaya özgü riskler ve ölçekleri, ilgili raporlamalarda ele alınacaktır.

Ayrıca Danışman, iş gücü akınıyla ilgili uygun risk yönetimi tedbirlerini belirleyecek ve ilgili raporlamaları sağlayacaktır.

ÇSS5 Arazi Edinimi, Arazi Kullanım Kısıtlamaları ve Gönülsüz Yeniden Yerleşim

TUCSAP kapsamında hazırlanan Yeniden Yerleşim Çerçevesi² dikkate alınarak proje faaliyet alanları Danışman’ın uzman(lar)ı eşliğinde değerlendirilmelidir. Mevcut durumda faaliyet için planlanan bir arazi edinimi veya gayri-resmi kullanıcıların (informal user) saha içinde ve/veya çevresinde yerleşme ihtimali bulunmamaktadır.

ÇSS6 Biyolojik Çeşitliliğin Korunması ve Yaşayan Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi

İnşaatların kampüs içerisinde ve çok küçük alanlarda, 600 m² civarında gerçekleştirilmesi nedeniyle, Danışman tarafından ÇSED çalışmaları kapsamında biyolojik çeşitlilik araştırması yapılmayacaktır.

ÇSS8 Kültürel Miras

BSL2 ve BSL3 laboratuvar inşaat sahasında ÇSED esnasında bulunabilecek potansiyel kültürel açıdan önemli varlıklar (somut ve/veya somut olmayan kültürel miras), İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile istişare

²<https://www.tarimorman.gov.tr/ABDGM/Belgeler/TUCSAP%20Proje%20Sayfas%C4%B1/T%C3%BCrk%C3%A7e/YY%C3%87.pdf>

edilerek değerlendirilecektir. Paydaş istişare süreci esnasında BSL2 ve BSL3 laboratuvar yapımından etkilenebilecek somut olmayan kültürel mirasın varlığı da belirlenecek ve değerlendirilecektir. İstanbul ve İzmir illerinde Kültürel Miras ile ilgili olarak özenli ve detaylı bir çalışma yürütmesi beklenmektedir.

ÇSS10 Paydaş Katılımı ve Bilgilerin Açıklanması

TUCSAP Projesi için hazırlanan Paydaş Katılım Planı (PKP) uygulayıcı kuruluşun kilit paydaşları (projeden etkilenen taraflar ve diğer ilgili taraflar) tespit etmesine ve özellikle projeden etkilenen gruplar olmak üzere bunlarla yapıcı bir ilişki kurmasına ve sürdürmesine yardımcı olacak sistematik bir paydaş katılım yaklaşımı sunmaktadır. TUCSAP PKP'si aynı zamanda paydaş ilgisinin ve desteğinin seviyesini değerlendirir, paydaş görüşlerinin tasarımı, çevresel ve sosyal performansta dikkate alınmasını sağlar, faaliyet ömrü boyunca kapsayıcı bir katılımı teşvik ederek bunun için gerekli araçları sağlar, gerekli faaliyet bilgilerinin paydaşlara zamanlı, anlaşılabilir, erişilebilir ve uygun bir şekilde açıklanmasını sağlar, vatandaşlara sorun ve şikâyetlerini iletebilmeleri için erişilebilir ve kapsayıcı yollar sunar ve faaliyetin uygulayıcı kuruluşunun bu şikâyetlere cevap vermesini ve bunları yönetmesini sağlar.

Yukarıda açıklanan ÇSS gerekliliklerinden ayrı olarak hazırlanacak Raporlar daha genel bir konu olan toplumsal cinsiyet hususlarını da ele alacaktır. ÇSS2 kapsamında değinildiği gibi, inşaat işleri sırasında cinsiyete dayalı şiddet riskleri işgücü ve çalışma koşulları başlığı altında değerlendirilecektir. Kadınların sosyal statülerine ilişkin kırılganlıkları veya inşaat çalışmaları sırasında işçi akışının doğuracağı riskler gibi diğer toplumsal cinsiyet hususları ÇSS1, ÇSS4, ÇSS5 ve ÇSS10 kapsamında ele alınan konular bağlamında değerlendirilecektir.

E. KİLİT PERSONELİN SORUMLULUKLARI VE NİTELİKLERİ

E.1 Proje Yöneticisi

Genel Sorumluluklar

Tüm projenin koordinasyonundan sorumlu olacaktır.

Nitelikler

- En az 10 sene profesyonel tecrübeye sahip olmak,
- Son 10 yıl içinde ilgili Türk Mevzuatı ve uluslararası finans kuruluşlarının (DB, IFC, EBRD vb.) standartlarıyla uyumlu uyumlu en az 5 ÇSED süreci yönetmiş olmak,
- Mühendislik fakültesinden lisans derecesi sahibi Çevre uzmanı olmak,
- İngilizce ve Türkçe dillerinde akıcı yazılı ve sözlü dil becerisi sahibi olmak.

E.2 Kıdemli Sosyal Uzman

Genel Sorumluluklar

Projenin yerel, bölgesel ve ulusal düzeylerde tüm sosyal risklerini tespit ederek risklerin ortadan kalkması ve/veya azaltılması için önerilerde bulunacaktır, ÇSED ve ilgili ÇSYP'lerin uygulanmasını kolaylaştıracaktır.

Ayrıca Paydaş analizini, paydaş katılım programını, etkilenen olası hassas grupların belirli ihtiyaçlarını, şikâyet mekanizmasını ve projeye ilgili toplum sağlığı riskleri hakkında halkı bilgilendirmeye yönelik bir iletişim stratejisini içerecek şekilde Paydaş Katılım bilgilendirmesi hazırlayacaktır.

Nitelikler

- İlgili Türk Mevzuatı ve uluslararası finans kuruluşlarının (DB, IFC, EBRD vb.) standartlarıyla uyumlu olarak Sosyal Etki Değerlendirme analizi konusunda en az 7 yıl tecrübeli olan,
- Sosyal Bilimler fakültesinden lisans sahibi,
- Son 5 yılda altyapı/inşaat projelerinde uluslararası finans kuruluşlarının (Dünya Bankası, IFC, EBRD vb.) standartlarına göre en az 2 (iki) adet sosyal etki değerlendirme çalışması yapmış olmalıdır.
- Tercihen yüksek lisans sahibi Sosyal Bilimci.
- İngilizce ve Türkçe dillerinde akıcı yazılı ve sözlü dil becerisi sahibi olmalıdır.
- Gönülsüz arazi edinimi, ülkede yeniden yerleşim konularında bilgi ve deneyim sahibi olmalıdır.
- Biyogüvenlik laboratuvarları için ÇSED yürütme konusunda bilgi ve deneyim bir avantaj olacaktır.

E.3 Kıdemli Çevre Uzmanı

Genel Sorumluluklar

Projenin yerel, bölgesel ve ulusal düzeylerdeki tüm çevresel etkilerini ve risklerini tespit ederek bunların ortadan kalkması ve/veya azaltılması için önerilerde bulunarak, iş kapsamındaki raporlamaların ilgili kısımlarından sorumlu olacaktır.

Nitelikler

- İlgili Türk Mevzuatı ve uluslararası finans kuruluşlarının (DB, IFC, EBRD vb.) standartlarıyla uyumlu çevresel etki değerlendirme çalışmalarında en az 7 yıl kanıtlanmış tecrübe sahibi olmak,
- Son 5 yıl içerisinde altyapı/inşaat projeleri için uluslararası finans kuruluşlarının (DB, IFC, EBRD vb.) standartlarına göre çevresel etki değerlendirme çalışmaları yürütmüş olmak,
- Mühendislik fakültelerinden çevre mühendisliği lisans derecesi sahibi olmak,
- İngilizce ve Türkçe dillerinde akıcı yazılı ve sözlü dil becerisi sahibi olmak,
- Tercihen DB'nin ÇSÇ'sine uyumlu çevresel etki değerlendirme ve durum değerlendirmesi çalışmalarında deneyim sahibi olmak.

E.4 Kültürel Miras Uzmanı

Genel Sorumluluklar

Projenin yerel, bölgesel ve ulusal düzeylerdeki arkeolojik risklerini tespit ederek risklerin ortadan kalkması ve/veya azaltılması için önerilerde bulunacaktır. **İstanbul ve İzmir** illerinde Kültürel Miras ile ilgili çalışma ve değerlendirmeleri yapması beklenmektedir. Diğer iller için Kültürel Miras ile ilgili detay çalışma yapılmasına gerek yoktur.

Nitelikler

- En az 5 sene profesyonel tecrübeye sahip olmak,
- Fakültelerin Kültürel Miras ile ilgili bölümlerinden lisans derecesi sahibi olmak,
- İlgili Türk Mevzuatına ve tercihen DB'nin ÇSÇ gerekliliklerine aşina olan kültürel miras uzmanı olmak.

E.5 İSG Uzmanı

Genel Sorumluluklar

BSL2 ve BSL3 laboratuvar yapımı süresince İş Sağlığı ve Güvenliği risklerini tespit ederek risklerin ortadan kalkması ve/veya azaltılması için önerilerde bulunacaktır.

Nitelikler

- En az 10 sene profesyonel tecrübeye sahip olmak,
- İlgili bölümlerden lisans derecesine sahip olmak,
- İlgili Türk Mevzuatına ve uluslararası finans kuruluşlarının standartlarına hâkim olmak ve bunu iş deneyimleri ile kanıtlıyor olmak,
- Tercihen DB ÇSÇ'sine hâkim olmak,

E.6 Biyogüvenlik Uzmanı

Genel Sorumluluklar

BSL2 ve BSL3 laboratuvarların işletim ve bakım dönemi içerisinde bu laboratuvarlarda çalışılacak hastalık etkenlerinden kaynaklı risklerin önlenmesi ve/veya azaltılması için önerilerde bulunacaktır.

Nitelikler

- Veteriner mikrobiyoloji ve viroloji alanında yüksek lisans veya üstü akademik kariyere sahip olmak,
- BSL-2 ve BSL-3 kategorisinde yer alan hastalık etkenleri ile en az 5 yıl süre ile laboratuvarında çalışma deneyimine sahip olmak,
- İngilizce ve Türkçe dillerinde akıcı yazılı ve sözlü dil becerisi sahibi olmalıdır.

F. DANIŞMANIN RAPORLAMA YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Danışman, 7 (yedi) VKE'lerin her birinin yatırımları için 7 (yedi) ayrı ÇSYP'yi kapsayan ÇSED raporunu hem İngilizce hem Türkçe olarak hazırlayacaktır. Raporlar, her bir çıktının sunulmasından sonra 15 (onbeş) takvim günü içerisinde TOB PKB ve PUB tarafından gözden geçirilecektir. Raporlar aynı zamanda Dünya Bankası'na değerlendirilecek olup Danışman Raporların onayı için gerekli iyileştirmeleri ve güncellemeleri yapacaktır.

Danışmandan çıktı olarak beklenen raporlar aşağıdaki takvime göre teslim edilecektir:

Kapsamlaştırma (Scoping) Raporu: Sözleşme imza tarihini takip eden 30 (otuz) takvim günü içerisinde teslim edilecek ve hem İngilizce hem de Türkçe dilinde hazırlanacaktır. Bu raporda; ÇSED kapsamı, içerik tablosu, çalışma planı, Kapsamlaştırma Raporunun teslim tarihine kadar ortaya çıkan problemler ile çözüm önerileri, iş tanımıyla ilgili önemli uyumsuzluklar ile ilişkili öneriler, işin ilerleyişini etkileyebilecek önemli konular ile çözüm önerileri yer alacaktır (Kapsamlaştırma Raporu kapsamı için ayrıca Bkz. D. İŞİN KAPSAMI bölümü).

Taslak ÇSED Raporu ve Taslak ÇSYP'ler: Bu İş Tanımında yer alan gereksinimler ve Ek-1, Ek-2 ve Ek-3'te sunulan kapsam doğrultusunda İngilizce ve Türkçe dillerinde hazırlanacak taslak raporlar, sözleşme imza tarihini takip eden 75 (yetmişbeş) takvim günü içerisinde PKB'ye sunulacaktır. PKB ve Dünya Bankası, taslakları inceleyip görüşlerini ve varsa değişiklik taleplerini Danışmana bildirecektir.

Nihai ÇSED Raporu ve Nihai ÇSYP'ler: İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanıp PKB ve Dünya Bankası'nın görüşüne sunulan taslak raporlar, PKB ve Dünya Bankası'nın görüşleri ve varsa değişiklik talepleri doğrultusunda, Danışman tarafından iyileştirilecek, güncellenecektir. Bu iyileştirme ve güncellemeleri içerir ÇSED Raporu ve ÇSYP'lerin, Danışman tarafından görüşlerin iletilmesini takip eden en geç 15 (onbeş) takvim günü içerisinde PKB'ye sunulacaktır. İyileştirmelerin ve güncellemelerin yeterli bulunması ile hazırlanan ÇSED Raporu ve ÇSYP'ler Nihai Taslak olarak kaydedilecektir. Nihai Taslak raporların sunulmasının ardından gerçekleştirilen halkın katılımı toplantısının sonuçları Nihai ÇSED

Raporuna ve ÇSYP'lere yansıtılarak, toplantıyı takip eden 10 (on) takvim günü içerisinde PKB'ye sunulacaktır. PKB ve Dünya Bankası, bunları inceleyip görüşlerini ve varsa değişiklik taleplerini Danışmana bildirecektir. Yapılan incelemeler ışığında belgelere Nihai kararı PKB tarafından Dünya Bankasının onayı ile verilerek, iş tamamlanacaktır.

G. İDARENİN SAĞLAYACAĞI HİZMETLER VE İMKÂNLAR

Danışmanın çalışma kapsamında ihtiyaç duyması halinde, Bakanlık bünyesindeki envanter ve veri tabanlarındaki ilgili belgelere erişimde yardımcı olunacaktır. Gerekğinde kurum ve kuruluşlar için resmi yazışmalar yapılabilecektir.

H. ÇALIŞMANIN İDARE TARAFINDAN DENETİMİ

Danışman, danışmanlık faaliyetlerinin yürütülmesi esnasında Proje Uygulama Birimi, Proje Koordinasyon Birimi ve her bir VKE'nin idaresi ile sürekli iletişim ve koordinasyon içerisinde olacaktır. Danışmanlık hizmeti faaliyetlerinin, Proje Koordinasyon Birimi tarafından incelenecek ve değerlendirilecektir. Danışmandan, gerektiğinde iyileştirme çalışmaları ve düzeltici eylemler talep edilebilecektir. Sözleşme müzakerelerinde ele alınıp detaylanacağı üzere, denetimler gerek raporlar üzerinden gerekse Danışman ile koordinasyon için atanacak personel tarafından sağlanacaktır.

I. İŞİN SÜRESİ, YERİ VE ZAMANI

İşin, sözleşme imza tarihi itibarı ile 150 (yüzelli) takvim günü sürmesi öngörülmektedir. Saha çalışması, Adana, Erzurum, Elazığ, Konya, Samsun, İstanbul ve İzmir illerinde Veteriner Kontrol Enstitü kampüs sahası içerisinde BSL2 ve BSL3 laboratuvarlarının kurulacağı Proje alanı çevresindeki (kapsamlaştırma çalışması sırasında belirlenecek) etki alanında yapılacaktır.

Paydaş Katılımı Toplantıları İdare ile istişare edilerek, ilgili etkilenen yerleşimde yapılacaktır. Pandemi gibi halk sağlığı kısıtlamaları nedeniyle toplantıların fiziksel olarak gerçekleştirilmesinin mümkün olmaması durumunda; yerel topluluklar ve paydaşlar ile istişarelerin verimli bir şekilde yapılabilmesi ve bunlardan zamanında geri bildirim alınmasını sağlanabilmesi için alternatif kanallar oluşturacak ve İdare ile antant kalınarak hareket edilecektir.

J. BÜTÇE VE ÖDEME PLANI

Ödemeler, ödeme için esas alınacak raporun/raporların Dünya Bankası çevre ve sosyal ekibinin görüşlerinin alınmasının ve bunlarla ilgili düzenlemelerin Danışman tarafından yapılmasının ardından İdare tarafından kabulünü takiben aşağıdaki dilimler şeklinde yapılacaktır.

- I. Raporun (Kapsamlaştırma Raporu) teslim ve kabulünü takiben toplam tutarın %15'i
- II. Raporun (Taslak ÇSED Raporu ve Alt Planlar) teslim ve kabulünü takiben toplam tutarın %35'i
- III. Raporun (Nihai ÇSED Raporu ve Alt Planlar) teslim ve kabulünü takiben toplam tutarın %50'si

Ek-1 Gösterge Niteliğindeki Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme (ÇSED) Raporu Kapsamı

(a) Yönetici Özeti

Önemli bulguları ve önerilen eylemleri kısa bir açıklaması

(b) Yasal ve Kurumsal Çerçeve

- Çevresel ve sosyal değerlendirmenin gerçekleştirildiği proje için yasal ve kurumsal çerçeve (çevre, sosyal, iş ve sağlık ve güvenlik mevzuatını da içerir) aşağıdakiler dahil olacak şekilde analiz edilir.
 - Ülkenin çevresel ve sosyal konularla ilgili uygulanabilir politika çerçevesi, ulusal yasa ve yönetmelikleri ve kurumsal kapasiteleri (uygulama dahil), ülke koşullarındaki ve proje bağlamındaki farklılıklar, ülkedeki ilişkili çevresel veya sosyal araştırmalar; ulusal çevresel ve/veya sosyal eylem planları, ilgili uluslararası anlaşmalar ve anlaşmalar kapsamında projeye doğrudan uygulanabilir olan ülkenin yükümlülükleri ve yükümlülükleri,
 - ÇSED, ülkedeki hassas laboratuvarları yönetmeye yönelik mevcut protokollerin, prosedürlerin, uygulamaların ve kapasitenin bir incelemesini içerecektir. Bu, biyogüvenlik standartlarıyla uyumu değerlendirecek ve BSL-3 ve BSL-2 laboratuvarlarını yönetmeye yönelik düzenleyici çerçevelerdeki ve operasyonel hazırlıktaki boşlukları belirleyecektir.
 - BSL-2 ve BSL-3 tesislerinin akreditasyonu ve denetimi için önerilen sistemin ayrıntılı bir incelemesi. Bu inceleme, diğerlerinin yanı sıra şunları ele almalıdır: laboratuvarın sertifikalandırılacağı standart(lar) (örn. WHO, WOA); sertifika sürecini yürütmek üzere akredite edilen kuruluşlar; sertifika sürecinin ek unsurları veya ayrıntıları (örn. ilk sertifikanın geçerlilik süresi, yıllık yenileme ve ara denetimler için gereklilikler ve süreç).
 - ÇSS'ler kapsamında geçerli gereklilikler ve
 - ÇSG Kılavuzları ve diğer ilgili iyi uluslararası endüstri uygulamaları.
- Borçlunun mevcut çevresel ve sosyal çerçevesi ile ÇSS'ler karşılaştırılır ve aralarındaki boşluklar belirlenir.

(c) Proje Açıklaması

- Projenin ayrıntılarını göz önünde bulundurarak, ÇSS1 ila 10'un gereksinimlerini karşılamak için herhangi bir plana olan ihtiyaç belirlenir.
- Proje alanını ve projenin doğrudan, dolaylı etkilerinden etkilenebilecek alanı gösteren yeterli ayrıntıya sahip haritalar eklenir.
- Planlanan ilişkili tesisler ve faaliyetler için değerlendirmeleri içerir ve hazırlanması gereken çevresel ve sosyal araçları (ÇSED; ÇSYP vb.) tanımlar.

(d) Başlangıç Durumu Verileri

- Çevresel ve sosyal risk ve etkilerin yönetimi amacıyla temel veriler, sahaya özgü olmalıdır. Proje yeri, tasarımı, işletimi veya etki azaltma önlemleri ile ilgili kararlarla ilgili başlangıç durumu verileri ayrıntılı olarak ortaya konur. Bu, verilerin doğruluğu, güvenilirliği ve kaynakları hakkında bir tartışmanın yanı sıra proje tanımlama, planlama ve uygulamaya ilişkin tarihlerle ilgili bilgileri içermelidir.
- Mevcut verilerin kapsamı ve kalitesi, temel veri boşlukları ve tahminlerle ilgili belirsizlikler belirlenir ve tanımlanır.
- Mevcut bilgilere dayanarak, incelenecek alanın kapsamı değerlendirilir ve ilgili fiziksel, biyolojik ve sosyoekonomik koşullar tanımlanır, hassas reseptörler belirlenir ve proje

faaliyetlerinin, varsa savunmasız gruplar da dahil olmak üzere nasıl etki yaratabileceği belirlenir ve proje başlamadan önce beklenen değişiklikler tespit edilir.

- Proje alanı içindeki ancak projeye doğrudan bağlantılı olmayan mevcut ve önerilen geliştirme faaliyetleri dikkate alınır.

(e) Çevresel ve Sosyal Riskler ve Etkiler

- Projenin tüm ilgili çevresel ve sosyal riskleri ve etkileri dikkate alınır. Bu, özellikle ÇSS1, ÇSS2, ÇSS8 ve ÇSS10'da tanımlanan çevresel ve sosyal riskleri ve etkileri ve aşağıdakiler dahil olmak üzere projenin özellikli doğası ve bağlamından kaynaklanan diğer çevresel ve sosyal riskleri ve etkileri içerir.
 - Çevresel riskler ve etkiler
 - ÇSG Kılavuzları tarafından tanımlananlar,
 - Toplum güvenliği ile ilgili olanlar
 - Sosyal riskler ve etkiler
 - Proje etkilerinin orantısız bir şekilde, kendi özel koşulları nedeniyle dezavantajlı veya savunmasız olabilecek bireyler ve gruplar üzerinde olduğu riskleri,
 - Özellikle dezavantajlı veya savunmasız durumda olanlar söz konusu olduğunda, kalkınma kaynaklarına ve proje faydalarına erişim sağlamada bireylere veya gruplara yönelik herhangi bir önyargı veya ayrımcılık,
 - Biyogüvenlik riskleri, kimyasallara maruz kalma, yangın güvenliği vb. gibi çalışanların ve projeden etkilenen toplulukların sağlığı, güvenliği ve refahı üzerindeki etkiler,
 - Gerçekleşme olasılığı yüksek ve önemli etkilere yol açabilecek önemli potansiyel risklerin değerlendirilmesi, özellikle proje alanının sınırlarının ötesine uzanabilecek olanlar olmak üzere değerlendirilecektir. Buna, işçilerin, çevredeki toplulukların ve yoldan geçenlerin reaktifler, kimyasallar, bakteriler ve virüsler gibi kirleticilere maruz kalma riskleri dahildir. Ek olarak, ÇSED, deneysel malzemelerin elleçlenmesinden kaynaklanan riskleri ele alacaktır.

(f) Etki Azaltma Önlemleri

- Etki azaltma önlemleri ve azaltılamayacak nitelikteki önemli olumsuz artık etkiler belirlenir ve mümkün olduğu ölçüde bu olumsuz artık etkilerin kabul edilebilirliği değerlendirilir.
- Olumsuz etkilerin dezavantajlı veya hassas grupları orantısız bir şekilde etkilememesi için farklılaştırılmış önlemler belirlenir.
- Çevresel ve sosyal etkileri azaltma önlemlerinin uygulanabilirliği; önerilen etki azaltma önlemlerinin sermaye ve cari giderleri, bunların yerel koşullara uygunluğu; önerilen etki azaltma önlemlerine yönelik kurumsal, eğitim ve izleme gereklilikleri değerlendirilir.
- Daha fazla dikkat edilmesi gerekmeyen hususlar belirlenir ve bu tespitin gerekçeleri sunulur.
- Operasyonel aşama için azaltma önlemleri, BSL-3 laboratuvarlarına (BSL2 laboratuvarlarını da kapsayacak şekilde) orantılı olmalıdır.
- ÇSED'in risk değerlendirmesi, bu laboratuvarlarda yürütülecek olan Bulaşıcılık, Bulaşabilirlik ve İşin Niteliği üçlüsü dikkate alınarak yürütülecektir. Biyogüvenlik seviyelerinin temel belirleyicilerinin büyük ölçüde laboratuvarda gerçekleştirilen işe ve kullanılan ajanlara bağlı olduğu göz önüne alındığında, bu laboratuvarlarda kullanılacak potansiyel örneklerin listesi (ajan tehlikeleri ve laboratuvar prosedürü tehlikeleriyle birlikte) mevcutsa ÇSED'de sağlanacaktır.
- ÇSED ve ÇSYP'ler yalnızca ÇSED/ÇSYP'nin uygulanmasından değil, aynı zamanda laboratuvarların, çalışanların ve toplulukların güvenliğinden sorumlu ve hesap verebilir olacak Kurumsal Düzenleme hakkında bir bölüme sahip olacaktır. Örneğin, kurumda bir dizi güvenlik

yönergelerine kesinlikle uyulmasını sağlayan biyogüvenlik inceleme kurulları ve komiteleri vardır.

(g) Alternatiflerin Analizi

- Önerilen proje sahasına, teknolojiye, tasarıma ve işletmeye -projesiz durum dahil olmak üzere- dair uygulanabilir alternatifler olası çevresel ve sosyal etkileri açısından sistematik olarak karşılaştırılır.
- Alternatiflerin çevresel ve sosyal etki azaltma önlemlerinin uygulanabilirliği; alternatif etki azaltma önlemlerinin sermaye ve cari giderleri, bunların yerel koşullara uygunluğu ve alternatif etki azaltma önlemlerine yönelik kurumsal, eğitim ve izleme gereklilikleri değerlendirilir.
- Alternatiflerin her biri için, çevresel ve sosyal etkiler nicel olarak değerlendirilir ve mümkün olduğu durumlarda bunlara ekonomik değer biçilir.

(h) Tasarım Önlemleri

- Önerilen proje tasarımının seçilmesine ilişkin temel belirlenir ve uygulanabilir ÇSG Kılavuzları veya ÇSG Kılavuzlarının uygulanabilir olmadığı hallerde, önerilen emisyon seviyelerini ve iyi uluslararası endüstri uygulamaları ile uyumlu kirlilik önleme ve azaltım yaklaşımları belirtilir.

(i) Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı

- Ek-2’de verildiği şekilde düzenlenir.

(j) Referanslar

Kullanılan yayımlanmış ve/veya yayımlanmamış yazılı materyaller belirlenir.

(k) Ekler

- Çevresel ve sosyal değerlendirmeyi hazırlayan veya katkıda bulunan kişi veya kuruluşların listesi.
- Etkilenen kişiler ve diğer ilgili taraflar dahil olmak üzere paydaşlarla yapılan toplantıların, istişarelerin ve anketlerin kaydı. Kayıt, etkilenen kişilerin ve diğer ilgili tarafların görüşlerini almak için kullanılan paydaş katılımı araçlarını belirtir.
- Ana metinde atıfta bulunulan veya özetlenen ilgili verileri sunan tablolar.
- İlişkili raporların veya planların listesi.

Ek-2 Gösterge Niteliğindeki Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP) Kapsamı

Bir ÇSYP, olumsuz çevresel ve sosyal riskleri ve etkileri ortadan kaldırmak, dengelemek veya kabul edilebilir seviyelere indirmek amacıyla proje uygulaması ve işletmesi aşamalarında alınacak etki azaltma ve izleme önlemleri ile kurumsal önlemlerden oluşur. ÇSYP aynı zamanda bu önlemlerin uygulanması için gerekli olan önlemleri ve eylemleri de içerir. Ayrıca, (i) potansiyel olumsuz etkilere karşı gerçekleştirilebilecek müdahaleleri belirler; (ii) bu müdahalelerin etkili ve zamanlı bir şekilde yapılabilmesine yönelik gereklilikleri belirler ve (iii) bu gerekliliklerin nasıl yerine getirileceğini açıklar.

Bu iş kapsamında, hazırlanacak olan ÇSYP, ÇSED Raporu içerisinde verilecektir. ÇSYP içeriğinde aşağıdakiler yer alır:

(a) Etki Azaltma

- ÇSYP, potansiyel olumsuz çevresel ve sosyal etkileri kabul edilebilir seviyelere indiren etki azaltma hiyerarşisi doğrultusunda inşaat ve operasyon sürecinde gerçekleştirilecek önlemleri ve eylemleri belirtir. Plan ilgisine göre telafi edici önlemleri de içerir. Spesifik olarak, ÇSYP;
 - (i) Öngörülen tüm olumsuz çevresel ve sosyal etkileri tespit eder ve özetler (arazi edinimini, gönülsüz yeniden yerleşim, işçi ve halk sağlığı ve güvenliğini, hassas grupları ve kültürel mirası ilgilendirenler dâhil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere);
 - (ii) Her bir etki azaltma önlemini (teknik ayrıntıları ile), ilgili olduğu etkinin türü, hangi koşullarda gerekli olduğu (örneğin sürekli veya sadece acil durumlarda), ilişkili ise tasarımları, ekipman açıklamaları, işletme prosedürleri dâhil olacak şekilde açıklar;
 - (iii) Bu önlemlerin varsa potansiyel çevresel ve sosyal etkilerini tahmin eder ve
 - (iv) Proje için gerekli olan diğer etki azaltma planlarını dikkate alır ve bunlarla uyumu sağlar (örneğin, gönülsüz yeniden yerleşim, iş gücü, paydaş katılımı veya kültürel miras ile ilgili).

(b) İzleme

- ÇSYP izleme amaçlarını belirler ve ne tür bir izleme yapılacağını, çevresel ve sosyal değerlendirmede değerlendirilen etkiler ile ÇSYP'deki etki azaltma önlemleri arasındaki bağlantıları kurarak, tanımlar. Spesifik olarak, ÇSYP'nin izleme bölümü (a) ölçülecek parametreler, kullanılacak yöntemler, örnekleme yerleri, ölçüm sıklığı, tespit limitleri (uygunsa), düzeltici eylem gerekliliğine işaret edecek eşiklerin tanımlanması dâhil olmak üzere, izleme önlemlerinin spesifik bir açıklamasını ve teknik ayrıntılarını ve (b) izleme ve raporlama prosedürlerini içerir ((i) belirli etki azaltma önlemlerinin uygulanmasını gerektirecek koşulların erken tespiti ve (ii) etki azaltma eylemlerinin ilerlemesi ve sonuçları için bilgi sağlama amaçları için).

(c) Kapasite geliştirme ve eğitim

- Çevresel ve sosyal proje bileşenlerinin ve etki azaltma önlemlerinin etkili ve zamanında uygulanmasını desteklemek için, ÇSYP sahadaki sorumlu tarafların veya kurum ya da bakanlık düzeyindeki tarafların mevcudiyetinin, görevlerinin ve kapasitelerinin çevresel ve sosyal değerlendirmesini esas alır.
- Spesifik olarak, ÇSYP kurumsal düzenlemelerin spesifik bir açıklamasını sunar, etki azaltma ve izleme önlemlerinden hangi tarafların sorumlu olduğunu belirtir (örneğin işletme, yönlendirme, denetleme, yaptırım, uygulamanın izlenmesi, telafi edici eylem, finansman, raporlama ve personel eğitimi).
- Uygulamadan sorumlu kuruluşlarda çevresel ve sosyal yönetim kapasitesini güçlendirmek için ÇSYP, sorumlu tarafların kurulmasını veya genişletilmesini, personelin eğitilmesini ve etki

azaltma önlemlerinin uygulanmasını desteklemek için gerekli olabilecek ilave önlemlerin uygulanmasını önerir ve çevresel ve sosyal değerlendirme ile ilgili başka önerilerde bulunabilir.

(d) İnşaat ve operasyon sürecinde uygulama takvimi ve maliyet tahminleri

- Üç boyutun (etki azaltma, izleme ve kapasite geliştirme) tümü için, ÇSYP (a) proje kapsamında uygulanması gereken eylemlere ilişkin, kademeleri ve genel proje uygulama planları ile koordinasyonu gösteren, bir uygulama takvimini ve (b) ÇSYP'nin uygulanmasına ilişkin sermaye ve cari gider tahminlerini ve finansman kaynaklarını sunar. Bu rakamlar aynı zamanda toplam proje maliyet tablolarına da eklenir.